

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 21 september 2011

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.org

Kontrasternas land på många sätt är det, Italien, framhåller italienskamagasinet.se. Enat, splittrat. Fult och vackert. Komplicerat men ändå så enkelt. Hett, kyligt. Kargt, frodigt. Ja, och, frestas man tillägga, rättsstat och gangstervälde; demokrati, men ändå mediekrafi; vänster och höger. Och därtill är det ett av de främsta fotbollsländerna i världen, med en av de bästa ligorna och imponerande mästerskapsstatistik. Men fotbollen existerar inte oberoende av samhället i övrigt, snarare är den i Italien mer integrerad med olika maktsfärer i samhället än i andra länder. Åtskilliga exempel på detta serveras i boken *Disamore: Makten, maffian och fotbollen* av journalisterna Malena Johansson och Mats Lerneby (Forum). I en serie reportage undersöker de olika aspekter av samspelet mellan fotboll och skilda delar av det italienska samhället. Vi bad Mats Greiff recensera *Disamore*. Som sig bör framhåller vår recensent, historiker av facket, att detta inte är en vetenskaplig text, men väl ett väl utfört journalistiskt verk som med fördel kan utgöra empiri för vidare utforskning av italienska förhållande och som dessutom kan inspirera till forskning om fotbollen plats i andra samhällen, till exempel det svenska.

Fotboll på italienska

Mats Greiff

Historiska studier, Malmö högskola

Malena Johansson & Mats Lerneby
Disamore: Makten, maffian och fotbollen

223 sidor, inb.

Stockholm: Forum 2010

ISBN 978-91-37-13545-8

Att Silvio Berlusconi, Italiens politiskt starkaste man under många år, är en av huvudintressenterna i AC Milan är väl bekant för de flesta intresserade av fotboll och politik. Men att Berlusconis anknytning till fotboll inte är ett undantag inom den italienska maktsfären är kanske inte lika välkänt.

I *Disamore: Makten, maffian och fotbollen* gör Malena Johansson och Mats Lerneby flera inträngande reportage kring fotboll, makt och hierarkier inom det moderna italienska samhället. I åtta kapitel skildrar de kopplingarna mellan olika slags italienska maktsfärer och fotboll. Därmed fokuseras såväl den kriminella makten i form av maffian som den ekonomiska och politiska. I vissa fall kan dessa också i högre eller lägre grad sammanflätas – med fotbollen som ett gemensamt intresse och en arena för maktutövning – såsom olika sidor av samma mynt. På så sätt synliggör de olika aspekter av den italienska fotbollen; alltifrån Napolis av camorran finansierade spektakulära köp av Maradona till Romas hängivna fans i stadionkurvan.

Boken gör inte anspråk på att vara vetenskaplig och ska därför inte bedömas utifrån strikt sådana kriterier. Källkritiska aspekter och diskussioner kring olika slags tolkningar av fakta saknas. Likaså är de teoretiska perspektiven starkt begränsade. Icke desto mindre utgör den ett friskt och spännande bidrag till den idrottsvetenskapliga forskningen kring relationer mellan idrott och idrottsutövande, idrottsintresse och olika maktbaser i samhället som helhet. Särskilt intressant är de reportage som synar hur maktintressen ofta är viktigare

än idrottresultaten. En tränare kan vara idrottsligt framgångsrik, men samtidigt bli en nagel i ögat på maktens människor genom att till exempel besluta sig för att laget ska spela på ett visst sätt eller genom att satsa på att utveckla unga talanger i stället för att bli en aktör på den stora marknaden där spelare köps och säljs.

I mina ögon framstår tre kapitel som särskilt intressanta. Det första av dessa är *Se Maradona och sedan dö*. I detta behandlas Napolis med camorrans resurser inköp av Maradona, de idrottsliga framgångarna för klubben som detta medförde, men också myntets baksida om hur Maradona så småningom blir av mindre nytta för maffiaintressena och hur de ser till så att han till slut blir omöjliggjord som elitspelare eftersom de ständigt genom sina läkare försåg honom med olika slags otillåtna mediciner. Ett lika intressant inslag i kapitlet är hur populär Maradona blev i Napoli och den nästan gudaliknande stämpel han fick.

Det andra handlar om svensken Jens Bernhardsson som 2003 blev president i dåvarande serie-C laget Padova. Med nya strategier förde han laget till oväntade framgångar och avancemang i seriesystemet. När han lämnade Italien 2006 var det efter skandalskrivierier i tidningarna, misshandel och hot mot honom eftersom han vägrade anpassa sig till maktens män och bland annat fick laget att kämpa sig till ett oavgjort resultat i en match där förlust var beordrad.

” Här förenas människor från yttersta vänstern till yttersta högern och de som inte alls bryr sig om politik, i sitt intresse för lagets färger och kampen mot motståndarna.

Det tredje handlar om den starka supporterorganisation som byggts upp kring flera av Italiens klubbar och hur dessa Ultras skapat sin egen kultur, men också med makt över vissa klubbar. Här förenas människor från yttersta vänstern till yttersta högern och de som inte alls bryr sig om politik, i sitt intresse för lagets färger och kampen mot motståndarna. Men det finns också en fängslande berättelse om hur ärkerivalerna Lazio och Romas supportrar år 2008 i samband med ett derby kunde förenas i en gemensam manifestation mot det polisvåld som resulterade i mordet på Gabriele Sandri ett år tidigare.

Hela arenan lägger undan sina sedan generationer nedärvda lagsympatier för några minuter och applåderar en familj som kräver rättvisa? Det är första gången som den sedvanliga häcklingen av motståndarens supportrar för ett derby avbryts och hela arenan och i förlängningen hela staden förenas i kravet på rättvisa.

Liknande manifestationer skedde vid flera andra av Lazios matcher, bland annat mot Inter, vars supportrar vecklade ut ett tifo med texten ”Gabriele, alltid en av oss”. På så sätt tydliggör författarna inte bara fotbollens maktaspekter utan också den sammanhållning och gemenskap som den kan framkalla, både inom supportergruppen och mellan olika sådana.

Som nämnts gör boken inte anspråk på att vara vetenskaplig i strikt betydelse, men genom sina intressanta reportage oftast byggda på intervjuer med såväl maktens människor som vanliga supportrar finns det mycket empiri för såväl idrottsforskare som för de intresserade av hur det italienska samhället fungerar. Men framför allt ger den också inspiration för ny forskning kring frågor om idrott, ekonomi och makt inte bara avseende Italien utan också i Sverige såväl som i resten av världen. På så sätt bidrar författarna i hög grad till forskning av olika slag.

© Mats Greiff 2011.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

 [Buy this book from Amazon.co.uk](#)

 [Buy this book from Amazon.com](#)